

Vasario 16-osios žmonės /5 psl.

Vasario 16-oji Varėnos rajono Marcinkonių seniūnijos Darželių kaime.

ČESLOVO SKARŽINSKO NUOTR.

Numeryje skaitykite:

Jonas Mačiukevičius
Tarnauti Lietuvai /2 psl.

„ŠALTINIO“ SVETAINĖ

Kaimas – mūsų gyvenimas,
mūsų viltis /4 psl.

KĄ RAŠĖ „ŠALTINIS“ 1907 M.

Henrikas Vaitiekūnas
Dievo pagalba. Galima ar
nevalia? /7 psl.

Kaimo gerovės pagrindas – šeimos ūkiai

Lietuvos šeimos ūkininkų sąjunga (LŠŪS) šiemet švenčia 10 metų veiklos jubiliejų. Jubiliejiniais metais surengtame penktajame suvažiavime ši organizacija sulaukė daug šiltų sveikinimų iš Žemės ūkio ministerijos, Žemės ūkio rūmų, Lietuvos ūkininkų sąjungos, Seimo atstovų, kitų organizacijų. LŠŪS buvo giriamas už kantrų darbą keičiant valdžios požiūrį į kaimą kaip žaliavos tiekėją, nors didžiąją dalį gyventojų sudaro vidutinieji šeimos ūkiai. Dabar jau neabejojama, kad būtent nuo šių žmonių priklauso šalies gerovė. Suvažiavimo metu perrinkta LŠŪS taryba. Sąjungai ir toliau vadovaus Vidas Juodsnukis. Jam padės pavaduotojai Albertas Amšiejus ir Gintaras Nagulevičius.

Romualdas NEVERAUSKAS

Daug nuveiktų darbų

Į suvažiavimą atvykęs žemės ūkio ministras Kazimieras Starkevičius, buvęs LŠŪS vadovas, prisiminė, kad sąjunga visada buvo konstruktyvi opozicija valdžiai. „Nerėkėme, nebėgome organizuoti mitingų, tačiau teikėme konkrečius pasiūlymus, ieškojome bendros kalbos su kitomis organizacijomis“, – pri-

Žemės ūkio ministras Kazimieras Starkevičius (kairėje) dėkojo Lietuvos šeimos ūkininkų sąjungos pirmininkui Vidui Juodsnukiui už šeimos ūkių propagavimą.

siminė K.Starkevičius.

Dabartinis LŠŪS tarybos pirmininkas Vidas Juodsnukis kalbėjo, kad LŠŪS daug metų buvo vienintelė organizacija, kuri teigė, kad kaimo ateitis – šeimos ūkiai. „Nuo pat nepriklausomybės paskelbimo pradžios buvo peršamas stambiųjų ūkių (juos steigė daugiausia buvę kolūkių pirmininkai) ir žemės ūkio bendrovių modelis, – sakė V.Juodsnukis. – Vidutinių ir smulkiųjų ūkių savininkai buvo nustumti į šalį“.

Pirmininkas minėjo, kad LŠŪS tarp kitų žemdirbiškų or-

ganizacijų ilgai jautėsi podukros vietoje. „Visko turėjome siekti vien savo jėgomis, nesulaukėme jokios paramos, patys išmokome rengti projektus, – pasakojo V.Juodsnukis. – Tačiau entuziasmą dėka nuveikėme daug darbų“.

Dar 2002 m. LŠŪS tapo pirmąją žemdirbiška organizacija, priimta į ES nacionalinių žemės savininkų organizacijų tinklą. „Turėjome daug galimybių aplankyti nedidelius Vakarų Europos ūkius, įsitikinome, kad ir jie gali puikiai verstis ir išmaitinti šeimas. **6 PSL.**

Ūkininkų turgeliai grąžina pasitikėjimą lietuviška produkcija

Prieš metus pirmą kartą išgirdome apie mobiliuosius ūkininkų turgelius. Vieni šių žinių vertino optimistiškai, kiti – pesimistiškai, tačiau visi norėjo pamatyti, pačiupinėti, paragauti. Per metus vilniečiai ir kauniečiai pripažino mobiliųjų ūkininkų turgelių veiklą ir daugelis tapo nuolatiniais ūkininkų produkcijos pirkėjais. Apie mobiliųjų turgelių dabartinę veiklą ir jų ateitį „Šaltiniui“ pasakoja turgelių veiklą administruojančio kooperatyvo „Lietuviško ūkio kokybė“ vadovas Mindaugas MACIULEVIČIUS.

Vidmantas PAULIUKONIS

Kaip gimė ši idėja?

Vakarų šalyse mobilioji ūkininkų prekyba seniai žinoma, pripažįstama ir vertinama. Mes nieko neišrandame, naudojames užsienio šalių patirtimi. Iš pradžių tai buvo Žemės ūkio rūmų projektas „Ūkininkų produkcijos propagavimas mugėse“, nors visi populiariai jį vadino tiesiog ūkininkų turgeliu. Tokia buvo pradžia. Vieną dieną projektas baigėsi. ŽŪR toliau negalėjo tęsti šios veiklos, todėl nusprendėme įsteigti koope-

Mindaugas Maciulevičius: „Prekiau-jantiems turgeliuose būtina sąlyga – garantuoti, kad bus tiekiamas kokybiška produkcija, kad ji paties ūkininko užauginta.“

AUTORIAUS NUOTR.

ratyvą „Lietuviško ūkio kokybė“. Vienas iš penkių steigėjų – ŽŪR. Kiti keturi steigėjai – ūkininkai. Iš viso kooperatyve – devyni nariai. Pagal kooperatyvo įstatus, nariais gali būti tik fiziniai asmenys.

Kodėl kooperatyvą reikėjo sukurti? Koks jo tikslas? Ar visi, prekiaujantys mobiliuose turgeliuose, susiję su kooperatyvu?

Kooperatyvo tikslas – ne kuo greičiau padidinti realizaciją, bet sugrąžinti žmonių pasitikėjimą lietuviška produkcija. Ūkininko produkcija. Štai kodėl mes vieni kitus skatiname skirti didelį dėmesį produkcijos kokybei ir asortimento įvairovei. **3 PSL.**

SAVAITĖS AIDAI

Tarnauti Lietuvai

Jonas MAČIUKEVIČIUS
RASŲTOJAS

2010-ieji metai prasidėjo gerai. Kurį laiką atostogavo Vyriausybė, nedirbo Seimas ir žiema ėjo sava vaga. Bet tokie Dievo palaiminti laikotarpiai ilgai netrunka. Sugrįžo iš šiltų kraštų ministrai, ir piliečiai, gavę pirmąsias pensijas, net išsižijojo: jos buvo mažesnės, negu žadėta „nacionalinio susitarimo“ metu. Siaubingai padidėjo elektros kaina. Visokie ekspertai vienu balsu pradėjo skalambinti, kad iš šių metų nieko gero tikėtis nereikia: bedarbių daugės, algos mažės, galbūt dar kartą reikės „karpyti“ pensijas.

Pensijos – tai niekis: kai kam lekia galvos. Kažkam nelabai patiko užsienio reikalų ministras, kažkam nelabai patiko generalinis prokuroras. G. Ilgūnas skelbia, kad ruošiamasi išstumti A. Siaurusevičių ir visą Lietuvos radijo ir televizijos tarybą... Darbo yra. STT ėmė „ravėti“ kyšininkus. Nors stebint šitą plūšėjimą darosi liūdnoka, bet, anot vieno norvegų literatūros klasiko, reikia guostis tuo, jog kažkam yra dar blogiau. Štai Haiityje – siaubingas žemės drebinimas, šimtai tūkstančių žuvo, sugriuvo net prezidentūra. O žmonės džiaugiasi, kad po aštuonių dienų iš po griuvėsių buvo ištraukta dar gyva 11 metų mergaitė. Noriu pacituoti vieną sakinį: „Ligoninės koridoriuje pastatytoje lovoje gulinti mergaitė buvo smarkiai sulysusi, nes ilgiau nei savaitę nieko nevalgė ir negėrė. Ji sapnavo košmarus.“ Tikras stebuklas, kad ji liko gyva.

Bet apie sapnuojamus košmarus dažnai girdžiu ir Lietuvoje. Vieni negali patikėti, kad Seimo nariai slepia antras automobilių nuomos sutartis, pagal kurias, „baigus tarnystę“, jiems atiteks brangūs limuzinai. Kiti jokiū būdu netiki, kad iš rajono tik atsikraustęs

ir kiaulių gripu taip įtikinamai visus gąsdinęs sveikatos apsaugos viceministras „neišlaikė bandomojo laikotarpio“ – per anksti pradėjo „derliaus nuėmimą“. Kai kam jau ir Prezidentūros veiksmai darosi įtartini: visai ne tų, kurių tikėtasi, galvos lekia nuo pečių. Bet, kaip kažkada linksmai nusiteikęs sakydavo poetas Jonas Strielkūnas, ne mūsų reikalas.

Daug tenka skaityti apie labai sparčiai didėjančią bedarbių armiją, tūkstančius jaunuolių, sprunkančių iš Lietuvos „kur papuolė“. Štai visai neseniai „susikrovusių lagaminus“ jaunuolių būrys pasikvietė mane turėdami tikslą – pasiklausti poezijos. Liūdnam pajuokavo. Sako: „Gal greitai lietuviškos poezijos negirdėsime.“ Galėjau paguosti, kad tol, kol turėsime elektros, veiks internetas, o jame susirasti kokį nors lietuvišką literatūros portalą nebus sunku.

Apie šitą literatūros vakarą užsiminiau todėl, kad jame pabandėme gvildinti sąvoką TARNAUTI LIETUVAI. Deja, tie žodžiai klausytojams sukėlė tik ironišką šypsnelę. Vieni ironizavo, kad Lietuvai tarnauja tik mūsų kareiviai Afganistano Goro provincijoje. Beje, visai už neblogus pinigus.

Dar vienas atvejis, kai lietuviai kviečiami tarnauti Lietuvai ir gelbėti savo brolius lietuvius – tai raginimas tapti kraujo donorais. Bet pasirodė, kad ir čia apsukrūs vertėivos iš to brangaus mūsų skysčio „prisuka“ daug plazmos ir už milijonus parduoda Vokietijoje.

Daugiau lyg ir negirdėjau, kad kažkas mus „pašauktų“ TARNAUTI LIETUVAI. Su išvykti nusiteikusiais jaunuoliais ėmėme fantazuoti. O juk galėtų būti koks nors mobilusis krizių centras. Sako, Vokietijoje kažkas panašaus yra net kanclerė plūša, kad veltui neatsirastų papildomų bedarbių. Tokio centro Lietuvoje darbuotojai galėtų iš esmės išsiaiškinti, kodėl pasipūtėlis ūkio ministras D. Kreivys jau antri metai mulkina žmones piršdamas namų renovavimo idėją. Kodėl neturime savo lietuviško banko, kuris būtų tikrai suinteresuotas atgaivinti smulkųjų verslą? Ir – svar-

biausia: kodėl nesijaučia nė menkiausia krustelėjimo kovojant su korupcija? Lietuvos krikščioniškas jaunimas galėtų pagyventi šį procesą.

Prisimenu Sąjūdžio mitingus. Šalia žinomų sąjūdiečių mačiau nemažai jaunuolių, ryšinių žalius raiščius. Jie prižiūrėjo tvarką, koregavo, kad mitinguose nebūtų grūsties, kad vyresnis žmogus turėtų kur atsistoti, kad koks nors nedorėlis neišsišoktų. Jų dalyvavimas simbolizavo ir kartų sąveiką, ir bendrą tikslą. Jaunimas buvo „pašauktas“ ir puikiai dirbo savo darbą.

Dabar, atbukinti sovietinių „prizivų“, niekas niekur „nešaukia“. Jau šimtai tūkstančių lietuvių išvažiavo, bet niekas jų nepakviečia atgal, nepasako, kad jų šaknys čia. Tarp išvažiuojančių – pora Tarptautinės teisės ir verslo aukštosios mokyklos diplomantų. Vaikiniai gavo diplomus, bet jiems niekas net nepasiūlė – važiuokite į Telšius ar Rokiškį, ten jūs labai reikalingi. Tiesiog leido suprasti: kol jus protinome, turėjome darbą, mums mokėjo mokesčių mokėtojų pinigus, o ar reikia Lietuvai tokių specialistų, kurių lyg ir pridauginome, mes ir patys nežinome.

Dažnai pasigirstanti mintis, kad pamažu Lietuva išsivaikščios, yra labai skaudi. Dar kažkas lieka. Bet štai poetas ir eseistas Alis Balbierius rašo: „Provincijoje labai rimta lygmenų problema. Žmogus, ką nors mėgėjiškai sukūręs, – tekstą, fotografiją, paveikslą, išdrožęs niekuo neišsiskiriančią medinę „liaudišką“ skulptūrėlę, – vietos spaudoje iškart įvardijamas kaip „rašytojas“, „dailininkas“, „fotomenininkas“, „skulptorius“... Pusė bėdos, jei kalbama apie kuriantį pensininką. Blogiau, kai panašiai vertinami kūrybos kontekstų neįčiantys diletantai ar labai jauni žmonės – jiems sugadinamas gyvenimas. Šių mėgėjų gretose yra ir gabii, bet jų talentai, pasak Marcelijaus Martinaičio, taip ir liko „neišvystyti“ dėl įvairiausių priežasčių, o dažniausiai todėl, kad žmogus laiku neemigravo iš provincijos.“

Švenčiame Vasario 16-ąją. Greitai švėsime Kovo 11 – ąją. Nežinau, ar lietuviai turi didesnių švenčių. Brangesnių. Viltingesnių. Manau, kad daugelis dar tikisi, kad Vilties Prezidentė (ne veltui Jos tokie aukšti reitingai) tiksliai įvardins Lietuvos situaciją ir visus lietuvius įtikinamai pakvies TARNAUTI LIETUVAI.

saugių ir sveikų maisto produktų, o mokesčių mokėtojai nori garantijų, kad jų pinigai bus leidžiami efektyviai ir skaidriai“, – prisistatydamas kalbėjo D.Ciolos.

Lietuvis Algirdas Šemeta užims mokesčių ir muitų sąjungos, audito ir kovos su sukčiavimu komisaro postą.

Naujoji Europos Komisija dirbs iki 2014 m. spalio 31 d.

ŽUM inf.

MIESTUOSE IR KAIMUOSE

Ministras šiltai sutiktas Šakiuose

Žemės ūkio ministras Kazimieras Starkevičius ir Šakių rajono meras Juozas Bertašius aptarė žemdirbių krašto problemas.

Vidmantas PAULIUKONIS

Vasario 5 dieną Šakių rajono ūkininkų susirinkime, kuris rengiamas kiekvieną mėnesį, viešėjo žemės ūkio ministras Kazimieras Starkevičius, Seimo Kaimo reikalų komiteto pirmininkas Edmundas Pupinis, Nacionalinės mokėjimo agentūros direktoriaus pavaduotojas Vitas Lopinys, Seimo narys Mindaugas Bastys bei kiti valdžios atstovai, atsakingi už žemės ūkio politiką. Jie atsakinėjo į rajono žemdirbių pateiktus klausimus. Žemės ūkio ministras Kazys Starkevičius nestokojo optimistinių žinių ir gerų norų padėti spręsti žemdirbių problemas. Šakių kultūros centro sausakimšoje salėje buvo gaudyta gaudytas kiekvienas ministro ūkininko žodis. „Stengiamės, kad kaime būtų ne tik gera dirbti, bet ir gyventi, kad mūsų vaikai nenorėtų išvažiuoti iš Lietuvos kaimų ir miestelių. Jūs užauginate puikius derlius. Tačiau mūsų netenkina žemės ūkio produkcijos supirkimo kainos. Pernai vyko kova su perdirbėjais. Mes stovėjome ūkininkų pusėje. Bet kol nesuikooperuosime, neturėsime gerų

Išsamiai ir suprantamai mokesčių mokėjimo tvarką ūkininkams išaiškino Finansų ministerijos Tiesioginių mokesčių ir tarptautinio apmokestinimo skyriaus vedėja Audronė Misiūnaitė. ČESLOVO SKARŽINSKO NUOTR.

žemės ūkio supirkimo kainų, neišspręsimė kitų problemų“, – šakiečiams sakė K. Starkevičius.

Svečius pristatęs Šakių rajono meras, beje, irgi ūkininkas, Juozas Bertašius pabrėžė, kad Zanavykijos sostinėje ypač buvo lauktas K. Starkevičiaus vizitas. Ministras gavo ne vieną asmeninę prašymą padėti išspręsti ūkininkų problemas. Jis pažadėjo atvykti kovo mėnesį ir asmeniškai susitikti su žemdirbiais.

Viešiesiems pirkimams Šilutėje stinga viešumo

Orestas LIDŽIUS

Įtarimų, kad viešieji pirkimai Šilutės rajono savivaldybėje vykdomi ne itin skaidriai, rajono valdantieji neatsigina nuo jų kadencijos valdžioje pradžios – 2007-ųjų pavasario. Dėl to šį pavasarį rajono taryboje savivaldybės administracijos direktoriui Šarūnui Laužikui netgi buvo pareikštas nepasitikėjimas.

Tačiau krito ne Š. Laužikas, bet tuometinis jo pavaduotojas Jonas Purlys, kuris su savo partiečiais Taryboje, nors tuo metu ir priklausė valdančiajai daugumai, vieni iš pirmųjų viešai prabilo apie ne visai skaidrius viešuosius pirkimus, kuriems per metus išleidžiama po kelias dešimtis milijonų litų, ir galimą korupciją Savivaldybėje.

Galimos korupcijos apraiškų nuo valdančiosios koalicijos vėliau atskilusieji politikai įžvelgė tuo metu vykdytuose ir neseniai užbaigtuose rangos darbuose. Pavyzdžiui, Šilutės Vydūno gimnazijoje vietoj parketo, kaip buvo numatyta projekte, buvo

klojama žymiai pigesnė grindų danga, o Savivaldybės administracijos pastato stogas prakiuro po 250 tūkst. litų kainavusio jo remonto...

Praėjusių metų rudenį ant Š. Laužiko plūstelėjo nauja įtarimų banga: administracijos direktorius neatsigina klausimų, kodėl pasirašė estakados per Nemuno potvynių užliejamą kelią į Rusnę projektavimo sutartį už 800 tūkst. litų, kai LR Vyriausybė tam skyrė tik 250 tūkst. Lt. Kodėl Savivaldybė nori statyti estakadą už daugiau kaip 20 mln. litų, nors buvo gauta 3 – 4 kartus pigesnių pasiūlymų? Kodėl Šilutės miesto H. Šojaus dvaro komplekso pastatai bus restauruojami už daugiau kaip 8 mln. litų, kai iš ES struktūrinių fondų tam skirta 1,2 mln. litų mažiau?

Šilutiškiai lig šiol negali pamiršti ir koplytėlės senosiose miesto kapinaitėse stogo remonto pernai rudenį. Savivaldybės biudžetui jis atsiėjo beveik 100 tūkst. litų, nors Šilutės įmonės buvo pateikusios ir perpus pigesnių pasiūlymų.

Naujasis ES žemės ūkio ir kaimo plėtros komisaras – rumunas Dačianas Čiolosas

Vasario 9 d. Europos Parlamentas išrinko naująją Europos Komisiją, kurioje ES žemės ūkio ir kaimo plėtros komisaru tapo 41-erių rumunas Dacian Ciolos (Dačianas Čiolosas), pakeitęs nuo 2004 m. lapkričio 22 d. šias pareigas ėjusią danę Mariann Fischer Boel.

Naujasis komisaras akcentavo, kad pagrindinis jo darbo prioritetas – apibrėžti Bendrosios žemės

ūkio politikos perspektyvas po 2013 metų. „Europos ūkininkai nori stabilumo ir prognozuojamos ateities, tuo tarpu vartotojai tikisi

GYVENIMAS PROVINCIIJOJE

Kaime reikia sukstis

Pateikiame Ukmergės rajono gyven-
tojų nuomones apie gyvenimą kaime.

Lina
ZELVOS SENIŪNIJA.

Gimiau, užaugau ir tebegyvenu savo gimtajame vienkiamyje. Dirbu mylimą, mėgstamą darbą, džiaugiuosi šalia manęs esančiais puikiais artimais žmonėmis: draugais, kolegomis, kaimynais. Kaime, kaip ir mieste, gyvenimas teka sava vaga – tenka patirti ir džiaugsmo, ir sunkumų.

Slegia didžiulė nedarbo našta, liūdina, jog žmonės girtauja. Bet negalima sakyti, kad tai tik provincijos skauduliai. Jie yra giliai įsišakniję mūsų visuomenėje. Galima pasidžiaugti tuo, kad į provinciją iš miesto atsikelia gyventi žmonių – dažniausiai vasarą atvyksta į išgytąs sodybas atostogauti. Šis faktas teikia vilties, kad vadinamasis „sodybų tuštėjimo metas“ baigsis.

Pamažu atgyja ir kaimo kultūrinis gyvenimas. Jo gaivintojai – bendruomenių, seniūnijų, kultūros darbuotojai. Žmonės susitikdami renginiuose atranda bendraminčių, geba turiningiau praleisti laisvalaikį, dalinasi savo gyvenimo patirtimi, džiaugsmu, rūpesčiais. Žinoma, stinga žmonių aktyvumo, noro kurti, keisti savo aplinką. Negaliu teigti, kad gyvenimas kaime sparčiai gerėja, bet negaliu tvirtinti, kad jis ir blogėja. Manau, kad labai daug priklauso nuo kiekvieno žmogaus požiūrio į save, šeimą, aplinkinius, darbą.

Irena-Marijona
UKMERGĖ.

Baigiau aukštąjį mokslą, dirbau mokytoja. Visą laiką gyvenau Vilniuje, tačiau senatvėje teko pakeisti gyvenamąją vietą. Dabar įsigijau namą ir gyvenu Ukmergėje. Gyvenimas dabar sudėtingas, ypač ligoniams. Sveikatos neturiu, be vaikštytės negaliu paeiti. Tapau neišvaizdi, gal kai kam net į valkatą panaši. Dažnai važinėju autobusais, aplankau anūkus. Skaudu, kad Vilniaus autobusų stotyje apsauginiai manęs neleidžia į laukiamąją salę. Menko išsilavinimo darbuotojai paaiškino, kad jiems duotas toks įsakymas. Pajutau, kad jie žmogaus kalbos nesupranta. Norėjau rašyti skundą stoties viršininkui, bet taip ir neišdrįsau.

Mano gyvenimas jau baigiasi, tačiau graudu, kad jaunimas labai vargingai gyvena. Aplankau anukę, gyvenančią Žasliuose. Ji augina du mažus vaikus, darbo neturi, vaikų darželio nėra. Dabar jie namus kūrėna „žaliomis“ malkomis, nes vasarą sausų išgyti neturėjo pinigų. Man asmeniškai pinigų užtektų, tačiau norisi padėti ir anūkams. Jie be pagalbos neišgyventų.

Kalbino ir fotografavo
Jolita ŽURAUSKIENĖ

Stasė
VEPRIŲ SENIŪNIJA.

Gyvenant kaime reikia turėti sveikatos, tada ir išgyventi bus galima. Sakoma, kad pinigai ant medžių neauga, juos reikia užsidirbti. Tai ir gyvenant kaime reikia sukstis, turėti savo daržą, užsiauginti vištų, paršiukų. Aš vasarą daug dirbu, išaugintas daržoves ne tik pati valgau, bet dalį jų parduodu miesto turguje. Laikau bičių, medaus užtenka ne tik sau. Ir jo dalį parduodu.

Mums, kaimo žmonėms, liūdina, kad valdžia skriaudžia pensininkus. Viskas brangsta, brangi kelionė į miestą. Už 20 kilometrų į abi puses tenka sumokėti 10-11 litų.

Senyvo amžiaus moteriškės turi vieną pramogą – bažnyčią. Dar viena kaimo susibūrimo vieta – parduotuvė. Čia galima ne tik įsigyti reikalingų produktų, bet ir visas kaimo naujienas sužinoti.

Vyrai dažnai laiką leidžia žvejodami netoliese esančiame ežere. Kadangi šiemet žiema negaili sniego, tai tenka dažnai darbuotis kastuvais. Ūkininkai žiemą truputį pailsi nuo darbų.

Gyvenimas kaime yra ramus.

Vita
PABAISKO SENIŪNIJA.

Džiaugiamės, kad mūsų kaime yra parduotuvė, biblioteka, medicinos punktas, pradinė mokykla. O kaimas tuštėja. Jaunimo ir vaikų mažai. Į pagrindines mokyklas kaimo vaikus veža geltonieji autobusiukai. Artimiausios pagrindinės mokyklos – už 7 ir 10 kilometrų. Manau, kad ateityje uždarys ir mūsų pradinę mokyklą, nes klasėse dabar mokosi tik po tris vaikus. Aš džiaugiuosi, kad Pabaisko seniūnijoje aktyviai dirba Antakalnio bendruomenės pirmininkė Regina Martinkienė, jai padeda Algirdas Juzėnas. Jų dėka vyksta įvairūs renginiai, šventės, koncertai. O gyvenimas kaime prastėja: darbų nėra, dauguma gyvena iš pašalpų, jei jas gauna. Žmonės džiaugiasi net ir viešaisiais darbais. Kaime yra ūkininkų, pas kuriuos vasarą darbo gauna vyrai. O jau-

Ūkininkų turgeliai gražina pasitikėjimą lietuviška produkcija

«1 PSL. Kaip jau minėjau, kooperatyve yra devyni nariai, o prekiauja mobiliuosiuose turgeliuose – apie 60 ūkininkų. Be to, mobiliuosiuose turgeliuose leista prekiauti penkioms smulkiosioms mėsos perdirbimo įmonėms. Kooperatyvas yra tarsi visų mobiliųjų turgelių administratorius. Mes priimame sprendimus. Mobiliuosiuose turgeliuose prekiaujantys ūkininkai su kooperatyvu privalo sudaryti sutartis. Dabar prekyba labai griežtai reglamentuota 2009 m. Žemės ūkio ministerijos rekomendacijų aprašo „Dėl prekybos viešosiose vietose“. Pagal šį aprašą prekiauti su verslo liudijimais ar patentais negalima. Mobiliuosiuose ūkininkų turgeliuose gali prekiauti tik viešosios įstaigos „Ekoagros“ patvirtinti ekologiškų produktų augintojai, ūkininkai arba tautinio paveldo įmonės.

Kokie įsipareigojimai keliami prekiaujantiems turgeliuose?

Būtina sąlyga – garantuoti, kad bus tiekama kokybiška produkcija, kad ji paties ūkininko užauginta. Šie ūkininkai įsipareigoja kooperatyvo paskirtiems nariams leisti bet kada patikrinti, kaip jie ūkininkauja, ar jų ūkinė veikla atitinka keliamus reikalavimus. Skatiname savikontrolę, kad nenukentėtų mūsų geras vardas. Apskritai šis judėjimas – labai didelė atsakomybė. Todėl manome, kad labai sparčiai plėstis nereikia. Pirmiausia – atsakomybė ir gera reputacija. Tikrai nekeliame tikslo aprėpti visus ūkininkus ir skatinti juos prekiauti turgeliuose. Svarbiausia – maisto ir produkcijos kokybė. Šiais metais tai ir bus pagrindinis uždavinys. Nustatysime sau standartus, laikysimės savikontrolės. Mes patys imame pieno mėginius ir pristatome juos „Pieno tyrimams“. To daryti neprivalome, tačiau tai svarbu mums patiems. Turgeliuose prekiaujama ir mėsos gaminiais. Įmonės irgi tikriname patys. Turi būti laikomasi galiojančių standartų, todėl reikalaujame, kad ir dokumentai būtų tvarkingi. Tikriname ir daržovių augintojus. Apskritai sieksime, kad parduodamų produktų kokybė domėtųsi patys ūkininkai.

Neseniai Valstybinėje maisto ir veterinarijos tarnyboje įvyko pasitarimas su kooperatyvo nariais. Koks šio susitikimo tikslas?

Tiesiog apžvelgėme pirmųjų metų rezultatus. Galiu pasakyti, kad VMVT mes nelaikome savo priešais. Atvirkščiai – jie mūsų partneriai. Tarnyba mums labai pagalbėjo, konsultavo, ypač prekiaujant pieno produktais per karščius. Ir mes laikomės VMVT keliamų reikalavimų. Gandai, kad mes prekiaujame nekokybiška produkcija, yra laužti iš piršto.

Turbūt ūkininkų turgeliuose nori prekiauti ir tarpininkai? Kaip jais atsikratote?

Kol kas – geruoju. Tiesiog

Ūkininkės Ritos Lėgėtavičienės pagamintus sūrius ūkininkų turgelyje Kaune pirkėjai išgraibsto per kelias valandas. VIDMANTO PAULIUKONIO NUOTR.

pasakome, kad jie čia negali prekiauti, ir žmonės supranta, pasitraukia.

Prieš metus Vilniuje pradėjo veikti pirmasis ūkininkų turgelis. O kiek šiuo metu iš viso veikia mobiliųjų turgelių?

Šiuo metu devyniolikoje Vilniaus vietų prekiaujama vieną ar kelis kartus per savaitę. Kaune – septyniose vietose.

Kokie santykiai su prekybininkais? Pirmaisiais mėnesiais jie su šypsenėle stebėjo prekiaujančius ūkininkus. Dabar padėtis keičiasi?

Ūkininkai priekiaštų jiems neturi. Vargu, ar mus galima laikyti stambiųjų prekybos tinklų konkurentais. Pagal apimtis mes nepasiekiamo net 0,1 proc. prekybos tinklų apyvartos. Kita vertus, prekybos tinklai negalėtų prekiauti arba turėtų sunkumų prekiaudami greitai gendančiais maisto produktais, kuriais prekiaujame mobiliuosiuose turgeliuose. Tai mūsų rinkoje atrasta niša. Stambieji prekybos tinklai turi savo asortimentą, o mes – savo. Norėtume prekiauti ir stambiuosiuose prekybos centruose. Tiesa, pastaruoju metu pasirodė keli straipsniai, kuriuose turgeliai puolami be pagrindo. Labai tikėtina, kad tai – stambiųjų prekybininkų iniciatyva.

Kokie tolimesni planai?

Mes neapsiribojame mobiliųjų turgelių veikla. Puoselėjame idėją įrengti nedideles parduotuvėles miestų miegamuosiuose rajonuose. Manau, kad vartotojams tai būtų patogiu. Be to, patys ūkininkai tobulėja. Štai vienas iš kooperatyvo narių Kauno rajono ūkininkas Audrius Banionis augina kiaules, todėl mobiliuosiuose turgeliuose pradėjo prekiauti kiauliena. Iš pradžių samdydavo skerdyklą, kad jo ūkyje užaugintų kiaules paskerstų, o skerdyklą supjaustytų taip, kad ja būtų galima prekiauti turguje. Pajutęs sėkmę ir supratęs, kad šis projektas ne vienadienis, ūkininkas savo ūkyje įrengė mėsos išpjaus-

tymo cechą, kuriame gaminami vyniotiniai, šaltiena ir kiti mėsos gaminiai. A. Banionio tiekama produkcija tikrai kokybiška, nes ūkininkas viskuo rūpinasi pats. Ir vartotojas patenkintas, ir ūkininkas suinteresuotas dirbti sąžiningai.

Kaip sekasi prekiauti Kauno prekybos miestelyje „Urmas“?

„Urmo“ prekybos miestelyje kooperatyvas „Lietuviško ūkio kokybė“ nuomoja tik tris paviljonus po 20 kv.m. Šalia prekiaujama ir įvežtine produkcija. Konkuruojame. Iš pradžių buvo sudėtinga, tačiau dabar apsipratome. Iš viso „Urmo“ turguje yra apie 20000 kv.m, taigi mūsų dalis dar nedidelė. Šiame turguje kooperatyvas samdo pardavėjus, o ūkininkai tik tiekia savo produkciją. Tiesa, norėtume pasiūlyti didesnę asortimentą. Mūsų produkcija pažymėta specialiu ženklu – obuoliu su trispalve. Obuolys simbolizuoja, kad parduodami produktai yra užauginti ar pagaminti Lietuvos ūkiuose ir kad už juos garantuoja žemės ūkio kooperatyvas „Lietuviško ūkio kokybė“.

Net aštuonerius metus gyvenote ir dirbote Airijoje, buvote Airijos lietuvių verslo asociacijos prezidentas. Kodėl kilo mintis sugrįžti į Lietuvą? Ar čia suradote savo vietą?

Finansiškai ten likti buvo naudingiau. Prieš penkerius metus taip ir planavau – pasiliksiu. Tačiau po to atėjo pasirinkimo metas – likti kitoje šalyje ir kurti naują gyvenimą, ar grįžti į savo kraštą. Toks pasirinkimo laikas, manau, ateina kiekvienam. Sprendžiau ne vienas, tariausi ir su žmona. Abu nusprendėm, kad vaikai turi gimti Lietuvoje. Mano mama dar gyvena Airijoje, o brolis sugrįžo. Mūsų, grįžusiųjų, lūkesčiai buvo realūs: neturėjome iliuzijų, kad čia, Lietuvoje, bus labai lengva gyventi. Kibome į darbus. Dabartinė veikla man labai patinka – jaučiuosi esąs savo rogoje. Tiesa, labai užsiėmęs, todėl nukenčia šeima.

„ŠALTINIO“ SVETAINĖ

Kaimas – mūsų gyvenimas, mūsų viltis

Jau daugiau kaip metus Žemės ūkio ministerijai vadovauja ūkininkas, Lietuvos krikščionių demokratų partijos narys Kazimieras STARKEVIČIUS. Metai – nemažas laiko tarpsnis. Dėl to apie šią instituciją, jos vadovą jau galime reikšti vienokią ar kitokią nuomonę. Kažkaip neįprasta, kad per pastarąjį laikotarpį dėl žemės ūkio politikos ūkininkai nestreikavo, nešurmuliavo. O juk visą Lietuvą toks sunkmetis užgulė. Kokia burtų lazdele mostelėjo naujasis ministras, kodėl šiandien kaime ir senų, ir naujų bėdų neišsigąstama? Kaip šiandien gyvena kaimas, kas jo labai yra ir bus padaryta, „Šaltinis“ paprašė mintimis su mūsų laikraščio skaitytojais pasidalinti žemės ūkio ministrą Kazimierą Starkevičių.

Statistikos departamento duomenimis, per pirmuosius sunkmečio metus tik žemės ūkio sektorius nenukentėjo. Kokie faktoriai lėmė tokią sėkmę?

Gerus pokyčius lėmė tinkamai vykdoma mūsų Vyriausybės programa. Lietuvos bendrasis vidaus produktas 2009 m., palyginti su 2008 m., sumažėjo 15 proc., nežymus bendrosios pridėtinės vertės augimas fiksuotas tik žemės ūkyje (1,6 proc.). Šiandien galime drąsiai pasakyti, kad, pavyzdžiui, tai, ką Jungtinės Amerikos Valstijos daro dabar, mes atlikome dar pernai vasarą. Jau tuomet premjeras Andrius Kubilius skyrė lėšų tiesioginėms pieno išmokoms. Ir jos buvo išmokėtos birželio – liepos mėnesiais. Tokiu būdu buvo išgelbėtas vienas pagrindinių eksportuotojų – pieno sektorius. Ūkininkai, galima teigti, tiesiog išgelbėti nuo didžiulės krizės. Paankstintos tiesioginės išmokos kaimui buvo reikalingos tarsi donoro kraujas nusilpusiam organizmui.

Laiku buvo imtasi ir kitų darbų. Investicinėms žemės, maisto ūkio ir miškų sektoriaus priemonėms įgyvendinti pagal 5,8 tūkst. paraiškų išmokėta 718,4 mln. Lt (6,6 karto daugiau negu 2008 m.), alternatyvaus verslo skatinimo programai įgyvendinti – pagal 194 paraiškas 661,7 mln. Lt (2008 m. ši parama dar nebuvo teikiama).

Taip pat buvo supaprastinti Kaimo plėtros programos paramos teikimo reikalavimai ir išplėtos paramos gavimo galimybės. Parengtos supaprastintosios Programos 6 priemonių įgyvendinimo taisyklės, skirtos projektams, kuriems prašoma paramos suma yra ne didesnė kaip 150 tūkst. Lt, įgyvendinti. Paramos sklaida, palyginti su 2008 m., padidėjo daugiau kaip 3 kartus – pagal supaprastintą tvarką gautos 3 546 paraiškos 314 mln. Lt, pasirašyta 3 089 paramos sutartys už 277 mln. Lt, išmokėta 190 mln. Lt.

Pareiškėjams, prašantiems daugiau nei 150 tūkst. Lt paramos, parengtos naujos paramos paraiš-

Žemės ūkio ministras su sūnumi Kazimieru už traktoriaus vairo.

TOMO PAČESO NUOTR.

kos, tipinio verslo plano formos. Praplėstas alternatyviųjų verslų, kuriems steigti ir plėtoti galima kreiptis paramos pagal Programos investicines priemones, sąrašas. Apskritai buvo atlikti šios Programos pakeitimai, padidinantys paramos intensyvumą, įvesti kiti pareiškėjams taikomų reikalavimų ir kriterijų palengvinimai.

„Gerus pokyčius lėmė tinkamai vykdoma mūsų Vyriausybės programa. Lietuvos bendrasis vidaus produktas 2009 m., palyginti su 2008 m., sumažėjo 15 proc., nežymus bendrosios pridėtinės vertės augimas fiksuotas tik žemės ūkyje (1,6 proc.).“

Taip pat pradėjome įgyvendinti finansų inžinerijos priemones – įsteigtas Paskolų fondas. Pirmajame veiklos etape aštuoniems Lietuvos komerciniams bankams paskirstyta 100 mln. Lt tikslinių paskolų. Paskolos teikiamos pagal dvi Programos priemones. Iki gruodžio 31 d. gautos 142 paraiškos 39,7 mln. Lt paskolų sumai gauti.

Beje, praėjusių metų sėkmę žemės ūkio sektoriuje lėmė ir šeimos ūkininkai, entuziastingai įsijungę į Lietuvos ekonomikos gaivinimo programą. Būtent šiems ūkininkams buvo sudarytos palankios sąlygos ūkininkauti. Iki tol daugelis jų jau netikėjo savo ūkio perspektyvomis, manė esą nereikalingi Lietuvai, nes paramos negaudavo. Dabar jiems sudarytos palankios sąlygos ne tik ūkininkauti. Štai šeimininkai mažų fermų, kuriose laikomos penkios, dešimt ar penkiolika karvių, net produkciją savo ūkiuose pradėjo gaminti. Tokiu būdu papildomai kaimuose sukūrė šimtus darbo vietų. Šeimos ūkių pagaminta ekologiška produkcija per mobiliuosius turgelius jau pasiekė vartotojus. Šią ministerijos iniciatyvą sveikina kaimo žmonės. Man labiausiai įsiminė vienos Jonavos rajono ūkininkės žodžiai: „Ministre, Jūs išgelbėjote mano šeimą – mūsų vaikai liko

Lietuvoje, neišvažiavo dirbti į Airiją. Turiu penkias karves ir dabar aš išgyvenu. Kaimas – mūsų gyvenimas, mūsų viltis“.

Kai atsirado galimybė ūkininkams parduoti pieną ir jo produktus turgeliuose, jie iš karto pajuto naudą. Pasirodo, ir iš kelių karvių galima gauti nemažą pajamų. Kol nebuvo turgelių, tokie ūkininkai dirbo monopolininkų labui. Niekur tu, žmogau, negalėjai dingti – tegalėjai pieną parduoti penkioms didžiausioms Lietuvos įmonėms. Parduoti mieste negalėjai, nes toks pienas neva neatitinka veterinariinių reikalavimų. Ir visi Lietuvos ūkininkai buvo tik monopolininkų vergai. O dabar ir miestiečiai patenkinti turgeliuose išigyta produkcija. Vargu, ar iš kaimiečių bus atimta tokia galimybė patiems realizuoti pagamintą produkciją, nors tokių bandymų ir jaučiame. Ypač – iš didžiųjų prekybos centrų. Vis dėlto džinas jau paleistas iš butelio. Ties tuo, kas pasiekta, nesustosime – skatinsime ir ūkininkų parduotuvėlių steigimą bei internetinę maisto produktų prekybą.

„Praėjusių metų sėkmę žemės ūkio sektoriuje lėmė ir šeimos ūkininkai, entuziastingai įsijungę į Lietuvos ekonomikos gaivinimo programą. Būtent šiems ūkininkams buvo sudarytos palankios sąlygos ūkininkauti.“

Žemės ūkio ministerijos 2010 metų prioritetinių darbų sąrašė numatyta didinti žemės ūkio ir maisto produktų eksportą. Kokios šalys yra suinteresuotos ir pasirenge pirkti lietuviškus produktus?

Mums reikalingos ne tik tradicinės eksporto kryptys ir šalys – ieškome ir naujų rinkų, nes kai tavo produkcija eksportuojama į daugelį šalių, esi kur kas saugesnis. Neapsiribosime keliomis šalimis, nes tai ne į naudą. Pavyzdžiui, su Rusija dėl eksporto kyla problemų. Kai yra alternatyva – jautiesi daug saugiau. Mus do-

mina neseniai aplankytos šalys – Azerbaidžanas ir Kazachstanas. Jau ir šiose šalyse mūsų produktais prekiaujama. Taip pat mus labai domina ir Šiaurės Afrikos rinkos: Egiptas, Tunisas, Libija. Žodžiu, Lietuvą domina visos šalys, kurios gali ir turi už ką pirkti. Dėl to šiuo atveju nepaprastai svarbus yra Žemės ūkio ministerijos atašė darbas. Šiandien esam labai nusivylę ir nepatenkinti ministerijos atašė Žilvino Vaičekausko darbu Rusijoje. Nežinau, kam jis dirba, bet tik ne Lietuvai. Šio atašė kadencija baigiasi. Naujasis atašė Rusijoje privalės daugiau dėmesio skirti Rytų rinkoms.

Vadinasi, ne tik stambiesiems, bet ir nedidelių ūkių šeimininkams įžiebta viltis sėkmingai ūkininkauti. Be to, dar ne visos galimybės išnaudotos – Lietuvoje yra daug apleistų žemių. Ne vienas kaimo žmogus atsisakė jas dirbti tik todėl, kad tai daryti neapsimokėjo.

Be abejo, Vyriausybė imasi vykdyti ir apleistų žemių programą. Kai buvo įsukta žemės reforma, kažkodėl apleistų žemių Lietuvoje susidarė net apie 500 tūkst. ha, nors tuomet darbo jėgos kaime buvo. Ir pinigų buvo. Ypač – pastaraisiais metais, kai įstojome į Europos Sąjungą. Bet apleistomis žemėmis nebuvo susirūpinta. O juk tuo metu Žemės ūkio ministerijai vadovavo ne kas kitas, o ekonomistė, profesorė... Nors ir gamybos priemonių, ir žmonių, ir pinigų buvo, o judėjimo – jokie. Dabar, sunkmečio sąlygomis, esam priversti spręsti įsisenėjusią apleistų žemių problemą. Žinoma, ne kiekvieną žemės hektarą reikia keldinti. Nederlingų žemių plotus būtina apželdinti mišku. O ten, kur žemė gali būti dirbama, reikia šiandien spręsti nemenką problemą: pasirodo, ūkininkai, įsisavindami nederbamus laukus, šiandien negali gauti tiesioginių išmokų, nes apleista žemė nebuvo deklaruota Lietuvos stojimo į Europos Sąjungą sutartyje... Šiandien

tiesiogines išmokas gauname tik už tą dalį žemės, kuri buvo deklaruota iki 2003 –ųjų metų. Mūsų derybininkų broką teks dabar taisyti – vėl derėtis su Europos Sąjunga. Nors Lietuva ir apsirūpina maisto produktais, tačiau pasaulyje kas šeštą sekundę dėl maisto stygiaus miršta vaikas. Tai akcentuojame įvairiuose kongresuose. O juk dideli mūsų apleistų žemių plotai gali kurti pridėdamąją vertę – mes jų iki šiol paprasčiausiai neišnaudojome...

Kiek šiemet bus įsisavinta Europos Sąjungos paramos lėšų, kokie prioritetai?

Parama tiesioginėmis išmokomis, teikiama iš ES ir Lietuvos biudžeto, turėtų sudaryti apie 1,27 mlrd. Lt arba 148 mln. Lt daugiau negu 2009 metais. Kaip jau minėjau, plėtosime alternatyvias žemės ūkio ir maisto produktų tiesioginių pardavimų formas: turgelius, prekybą tiesiai iš ūkio, pardavimus internetu „Pristatymas prie vartotojo durų“, prekybą šviežiu pienu prekybos centruose, ūkininkų ūkių parduotuvėles, skatinsime ūkininkų dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose. Plėtodami alternatyvias prekybos formas sukursime apie 300 darbo vietų. Didinsime konkurenciją, skirdami paramą kooperatinėms pieno perdirbimo įmonėms, kurios gamintų naujus, pasaulinėje rinkoje didelę paklausą turinčius produktus. Pieno gamintojai, patys valdydami pieno perdirbimo įmonę, bus garantuoti, kad visas pienas, pagamintas jų ūkiuose, bus supirktas gera kaina ir perdirbtas.

„Mums reikalingos ne tik tradicinės eksporto kryptys ir šalys – ieškome ir naujų rinkų, nes kai tavo produkcija eksportuojama į daugelį šalių, esi kur kas saugesnis.“

Beje, skatinsime ir melioracijos sistemų naudotojų asociacijų, kurios tinkamai prižiūrės melioracijos įrenginius, steigimą. Pagal mūsų Programą sausinimo sistemų, tvenkinių užtvankų, polderių rekonstrukcijai, rūgščių dirvų kalkinimui iš viso skirta 38 mln. EUR (131 mln. Lt). Paramos gavėjai – savivaldybės ir melioracijos sistemų naudotojų asociacijos, kurios neseniai pradėjo kurtis ir jau 62 pateikė paraiškas šiai paramai gauti. Be šių investicijų, 2010 m. iš valstybės biudžeto skirta 15 mln. Lt kapitalo investicijų melioracijos programai įgyvendinti.

Per pastaruosius dvidešimt Lietuvos Nepriklausomybės metų rašant įvairiomis žemės ūkio ir kaimo temomis, teko nuolat bendrauti su Žemės ūkio ministerijos valdininkais. Panaikinus kolūkius ir tarybinius ūkius ir pradėjus vystyti privatų ūkį, buvo teigiama, kad ministerijoje valdininkų mažės, nes neliko planinės ekonomikos. Bet atsitiko priešingai – jų kasmet vis daugėjo, ypač – iki 2008 – ūjų metų. 7 PSL.

Vasario 16 –osios žmonės

Merkinėj varpas suskambėjo žiemės vidunakty... Tik du kartus. Oras buvo ramus, todėl garsas nuvilniavo per miestelį ir apylinkes. Buvo ano amžiaus aštuntas dešimtmetis, pati Brežnevo laikų stagnacija. KGB kontroliavo viską. Ką reiškia tas varpo suskambėjimas sovietmečio naktį? – kilo klausimas ne vienam miestelio vaikiui ar jaunuoliui.

Stasys STACEVIČIUS

POETAS, 2001 M. „POEZIJOS PAVASARIO“ LAUREATAS

Tyla buvo šventa

– Taigi šiąnakt Vasario 16 –oji, Lietuvos nepriklausomybės šventė, – tyliai paaiškino ne vienas senolis anūkams. – Tik tylėkit, rytoj apie tai nekalbėkit garsiai...

Po daugelio metų pirtyje atsitikinai susitikome su vaikystės ir jaunystės laikų draugu Vytu Rasiuliu, kurio tėviškė Merkinėje, o pats jis darbuojasi statybininku Vilniuje, bet dalyvauja Merkinės šaulių veikloje.

– Tai aš tąsyk skambinau varpu. Vaikas dar buvau... Nesakiau nė mamai, kur išeinu... Po vidunakčio paskubom įpuoliau į bažnyčios varpinę, giliai atsikvėpiau, įsiūbavau varpą ir, jam dusyk suskambėjus, užglaudus, dėjau į kojias. Dairydamasis, ar nieks nesiveja, dingau iš Merkinės – skubėjau Kibyšių link... Pavaikščiojęs ratais, paryčiais parsiradau namo... Paskui mokykloje, tuomet – Rojus Mizaros vidurinėje, dabar – Vinco Krėvės gimnazijoje, atrodžiau pavargęs, bet laimingas. Gal ne vienam mokytojui atrodžiau įtartinas – nerimas kankino... O gal kas matė tamsoj, atpažino?... Bet, ačiū Dievuliui, likau neįtartinas.

– Na, ir kietas tu, Vytaite. Nė man neprasitarei, – priekaištavau. – Pameni, jau po kariuomenės buvom. Turbūt 1982 m. vasaros naktį tyliai iškvėlavome netoli Merkinės piliakalnio, miškelyje prie pilkapių, kuriuos V. Krėvė milžinkapiaus pavadino... Prie Meilužės kapo ugnį laužavietėje kūronome, kai ką gurkšnojome, romantiškai kalbėjomės. Ir tąsyk neprasitarei, paslaptį saugojai.

– Tyla buvo šventa, – nusišypsavo dabar Vytaite. – Kaip ir varpo suskambėjimas.

Šventa kartais būna ir „klaidą“... Buvusioji Varėnos raj. Gudakiemio kaimo, esančio netoli tos pačios Merkinės, bibliotekininkė Marytė Skerniškytė andai pasakojo: jau pati nepamena, kuriais brežnevizmo metais sumanusi padaryti „klaidą“... Masališkių kaimo mokykloje ji vaikučiams surengė vakaronę, aptarė tuometinės skurdokos tarybinės lietuvių ir kitų tautų literatūros naujienas... Nieko ypatingo lyg ir nevyko, bet buvo tai per Vasario 16 –ąją. Netrukus bibliotekininkę vietinė valdžia pakvietė pasiaiškinti...

– Atsiprašau, – daugmaž taip kabėjo ji, – nežinojau, kad tą dieną negalima vakaronės organizuoti... Klaidą padariau...

Įtariai į ją, kilusią iš kilmingos šeimos, tremtinių vaiką, buvo pažiūrėta. Tą kartą valdžia pasigai-

lėjo gabios bibliotekininkės, kuri, nors ir nesveikas rankas turėdama, buvo ir nebloga dailininkė.

Spinduliavo šviesa

Beje, vaikystėje dažnai ateidavau į tą netoliese esančią biblioteką, godžiai rinkdavausi knygas, su bibliotekininke kalbėdavom įvairiausiomis temomis. Tik apie savo tėvo, smetoninės Lietuvos karininko, likimą Marytė prašnekti vengdavo... Dabar galvoju: kiek daug įnaini slėpė savo gražioje širdyje... Pamenu: kartą pakvietė aptarti lietuviškai išleistą A. Fadejevo romaną „Jaunoji gvardija“. Na, sovietiskai patriotinis tas romanas: keliolika rusų jaunuolių veikia pogrindyje vokiečių okupacijos metais. Paskui jie suimami, kankinami, bet laikosi didvyriškai, mirties akimirka atrodo lyg dvasios galiūnai... Kūrinys savime lyg ir neblogas, herojiškas, tik, aišku, tikrovėje turbūt ne visi tie vaikai ir merginos buvo tokie neįtikėtinais drąsus...

Kaip gražiai ir paslaptinai nusišypsodavo bibliotekininkė, jeigu iš kurio nors vaiko lūpų išgirdavo netikėtą mintį, kuri ideologiškai tuomet galėjo būti ir „klaidinga“... Bet diskusija netikėtai pakrypdavo – ir patys kartais nesuprasdavom, kaip drąsiai kalbam...

Beje, apie 1976 m. M. Skerniškytė pradėjo kurti dvi ypatingas knygas, kurias pati ir iliustravo... Tuomet du iš Gudakiemio kilę jauni literatai – Česlovas Skaržinskas ir aš – pradėjome reikštingai spaudoje kaip poetikai. Bibliotekininkė iškirpdavo mūsų publikacijas iš rajoninio laikraščio, iš „Komjaunimo tiesos“, iš „Moksleivio“, vėliau iš „Nemuno“ ir kitų leidinių. Straipsnius tvarkingai suklijuodavo, kartais paprašydavo, kad ir mes ką nors įrašytume... O brėkstant nepriklausomybei mūsų mylima bibliotekininkė išėjo į pensiją. Tuomet ji tuos bendrus kūrinčius man ir Česlovui padovanojo...

Beje, grįžęs iš kariuomenės, vis klausdavau M. Skerniškytės:

– Gal dirbsite bibliotekoje ir išėjusi užtarnautą poilsį?

– Kai tik sulauksiu, tai nė vienos dienos daugiau nedirbsiu, atsakydavo ji.

Man būdavo keistoka ir neaišku, kodėl. Tik vėliau supratau, kad mėgiamas darbas tuo pat metu jai buvo ir skaudus. Kaimo biblioteka – nori to ar ne – privalėjo skleisti ir sovietinę ideologiją... M. Skerniškytei ji buvo svetima. O apie širdžiai brangius dalykus moteris kalbėti vengdavo... Tačiau ir gražių valandų patyrėme. Ir mūsų, tuomet dar neišleidusių nė vienos knygos, kūrybos vakaras įvyko. Susirinko gretimų kaimų jaunimas, visi skaitėme romantišką meilės lyriką, paskui vyko šokiai... Nepriklausomybės pradžioje dar užsukdavau į tą biblioteką, kur šeiminkavo jau kita bibliotekininkė Birutė Pleskytė – Šibailienė, o po tuo pačiu stogu dar glaudės ir Gudakiemio pradinė mokykla, vis mažiau mokinukų

sulaukianti... Greit pajutau, kad man reikalingų naujų knygų toje bibliotekoje nebėra – negaunama. Fondai pildomi dažniausiai pigiais meilės romaniukais, dar laikraščiais... Bet ir tų – vis mažiau.

Šiomet per pūgas atskriejo žinia – Gudakiemio biblioteka ir dar kelios rajono kaimų bibliotekos bus uždarytos... Per Vasario 16 –ąją trispalvė, jeigu ji plevėsuos prie to pastato, atrodys liūdina. Užgesintas dar vienas kultūros židinėlis? O gal pats užgeso? Juk tame kaime, jeigu kam dar ir reikėjo knygų, tai ne pačių geriausių...

Vėliavininkas

Galvoju, ką apie tai pasakytų, jeigu tebevaikščiotų gyvas mūsų kaimo keistuolis Benediktas Navickas, kurį vadindavom Vėliavininku arba Barzdele... Mat jis ankstyvoje jaunystėje savo gimtajame Rokiškio rajone ant kolūkio malūno su draugais buvo iškėlęs trispalvę – naktį į Vasario 16 –ąją, slaptai... Prieš tai gimtajame Pašvitinyje buvo įsitaisęs bažnyčioj zakristijonu, o šaukimo į sovietų kariuomenę išvenęs dėl ligos. Po slapto trispalvės iškėlimo Benediktas išvažiavo į Vilnių mokytiis technikume ir dirbti, bet greit buvo susektas ir suimtas, o visą „kalnę“ prisiėmė sau – draugų neišdavė.

Kalėjimo išvengė, užtat buvo uždarytas į beprotnamį. Po beveik dvejų metų jau praradęs sveikatą išėjo laisvėn. Bet darbą gaudavo tik prasčiausią. Jeigu kuris darbdavys jam daugiau pagalbėdavo, tuoj gaudavo įspėjimų iš KGB... Jau brandaus amžiaus sulaukęs pėščiomis vasarą perėjo per Lietuvą. Besimaitindamas žemuogėm ar tuo, ką žmonės davė, jis iš Šiaurės Lietuvos atėjo į Marcinkonį ir įsidarbino lentpjūvėje... Vėliau gavo darbą Merkinės tarybinio ūkio katilinėje ir apsigyveno daugiabutyje Gudakiemyje – niūrokame dviaukščiame mūre be patogumų, vieno kambario butelyje... Visokių žmonių tuose kaimų daugiabučiuose buvo, ramybės Benediktui stigo.

Sąjūdžio pradžioj trispalvė per Vasario 16 –ąją suplevėsuodavo B. Navicko balkone. Už tai ir buvo pramintas Vėliavininku, nes niekam daugiau iškelti trispalvę tenai nerūpėjo.

Prieš keletą metų Benediktui, tik pradėjusiam septintą dešimtį ir pasimirus nuo vėžio, trispalvė jau nesišlaikstė.

Prie paslaptingojo Bedugnio

Gal šiemet per Vasario 16 –ąją pavyks aplankyti buvusią bibliotekininkę Marytę Skerniškytę, tebegyvenančią Masališkių kaimo dvarvietėje, kur 1918 m. Vasario 16 –oji jos seneliams buvo didinga šventė ir nerimas... Gal drauge prisiminsime jaunas dienas ir tą patį Benediktą, kuris apie visus gyvenimo reiškinius turėjo tvirtą nuomonę, buvo linkęs į meną: droždavo neįmantrias skulptūrėles, kartais iš lauko akmenukų savo namuos „sumūrydavo“ miniatiūrinę bažnytelę, rašė atsiminimus.

Poetas Stasys Stacevičius.

ČESLOVO SKARŽINSKO NUOTR.

O gal bus lemta šią Vasario 16 –ąją pabūti prie Bedugnio ežero netoli Merkinės. Ten atokiai gyvenanti dailininkė Teresė Jankauskaitė, prieš tai iškėlus trispalvę, viena arba su draugais eina prie Bedugnio, užkuria laužą, uždega žvakę ant užšalusio ežero – tokia jos tradicija. Bedugnio ežeras kartais primena ir laiko bedugnę. Kai oras ramus, Bedugnio ežero pakrantes pasiekia Merkinės bažnyčios varpo gaudesys – to paties

varpo, kuris sovietmečiu per Vasario 16 –ąją išdykėjo paauglio Vytuko įsiūbuotas suskambėjo... To paties varpo, kuris 1991 m. Sausio 13 – osios naktį sukvietė žmones į bažnyčią – prašyti Dievo pagalbos. Dabar ir visados. Visame pasaulyje ir toje Merkinėje, kur Partizanų kalnelis slepia drąsių vyrų paslaptis, kur šventiniam Vasario 16 –osios koncertui kultūros darbuotojos šiemet negavo nė cento, bet tikisi išsiversti savo jėgomis.

KĄ RAŠĖ „ŠALTINIS“ 1907 M.*

Šventežeriai (Seinų ap. Suv. g.) Mikučių kaime 5 liepos dieną sudegė 54 gyventojų trobos. Sudegė taipogi, kieno gyvuliai, kieno visi naminiai daiktai, pinigai ir t. t. Nuostolių labai daug.

Patarčia sodiečiams būtinais stengtios pereiti į kolonijas, nes sodžiuose tokios nelaimės ne naujiena.

Jozas Salinis.

Žiezmariai (Trakų ap. Vil. g.) Žiezmarų miestelis gan didelis, apgyventas daugiausia žydų, stovi prie pat plento ir netoli geležinkelio. Žiezmarų parapija priskaito apie dvylika tūkstančių parapijonių. Parapija beveik grynai lietuviška. Pamaldos vieną šventadienį atliekama lietuviškai, kitą lenkiškai. Prie bažnyčios yra lietuviškas knygynėlis, uždėtas gerb. kun. Kam. J. A., kuriuo žmonės dovanai naudojasi.

Truputį tas pas mus negera, kad netrūksta girtuoklių, bet jų skaičius eina žemyn, o Dievas duos, gal žmonės ir visai pames girtuokliavę. Tautiškas žmonių susipratimas kyla aukštyn.

M-is.

Naumištis (Suv. gub.) Neseniai čia žydas Lipšicas įkūrė alaus fabriką. Ant fabriko namų iškorė didelę aukso raidėmis (*literomis*) iškabą su lietuvišku parašu: „Lietuviškoji Bavarija. Daug, matyt, atsiėjo žydai toji iškaba, nes didelė, graži. Bet su iškaba dar tiek to, galgi jau žydas toks lietuviams prielankus. Vienok aiškiai pasirodė, kad Lipšicas netaip prielankus lie-

tuviams, kaip savo Kišeniui. Idant alų imtų pas jį ne tik pilksermėgiai, bet ir juodapikakliai su raudonsiūliais, jis surengė Naumiesčio „ponams“ puotą (*balij*). Ten išgerta begalo netik alaus, bet, kaip girdėt, ir degtinės, o net ir šampano. Toji puota žydai atsiėjo nemaža pinigų. Dėlko gi žydas vis tai daro? – Dėlto, žinoma, kad žmonės tą aludę patįs lankytų ir kitus ragintų.

Gudrus, nera ko!

Raidė.

Merkinė (Trakų ap. Vil. gub.) To krašto apirusinimui buvo siunčiami rusai iš Rusijos gilumos, kurie čia uždėjo naujus kaimus – Gudakiemis (Ruska wies), Subartonis, Suforetka ir t.t. Bet laikui bėgant, tie žmonės susimaišė su lietuviais – katalikais. Dabar tų ateivių įpėdiniai: Bolšakovai, Kasimovai, Petrovai tapo lietuviais ir katalikais, nebenorinčiais nieko bendro turėti, nei su stačiatikyste, nei su rusais. Galės taip atsitiikti ir su kitais rusais ateiviais, kurių prigrūdė į Žemaičius.

M. Dovaina – Silvestravičius.

Čipėnai (Panevėžio ap. Kau-no gub.) Baisiais ištvirkęs mūsų jaunimas, ypač Ložių kaimo berniukai. Yra daug čia ir mergaičių, kurios nemažiau ištvirkę už bernus. Toki paleistuviai šventomis dienomis visuomet pasigeria, o paskui naktimis rėkia, kaukia, kaipo, sakytum, koki žvėriš...
Jaunuomene, ar ne gėda jums?!

Karpė.

Kalba netaisyta – red.

Į Šeimos ūkininkų suvažiavimą, vykusį Žemės ūkio rūmuose Kaune, buvo susirinkę šios sąjungos atstovai iš visų Lietuvos regionų.

Kaimo gerovės pagrindas – šeimos ūkiai

1 PSL. Tai įkvėpė ir mus siekti kitokio požiūrio į kaimą, leisti nedidelių ūkių savininkams perdirbti ir prekiauti savo produkcija“, – pasakojo V. Juodsnukis.

LŠŪS daug nuveikė, kad suartintų miestą ir kaimą dar iki tol, kol buvo duotas leidimas ūkininkams prekiauti sava produkcija. LŠŪS kasmet organizuoja mugės. Jose savo dirbinius turi galimybę parduoti kaimo amatininkai, smulkieji verslininkai. Viena populiariausių – Kazimiero mugė Kaune.

Pakeitė kaimo sampratą

Žemės ūkio viceministras Mindaugas Kuklierius akcentavo, kad LŠŪS per dešimtmetį sugebėjo pakeisti įsivyravusius stereotipus, esą kaimo ateitis – tik stambūs ūkiai. „Jūs įrodėte, kad būtent tie 97 proc. kaimo gyventojų yra kaimo gerovės pagrindas, – akcentavo viceministras. – Tereikėjo ūkininkams tik gerų sąlygų ir iškart atsirado galimybių pragyventi iš nedidelių ūkių prekiaujanti mobiliuosiuose turgeliuose. Tokiu būdu LŠŪS panaikino takoskyrą tarp miesto ir kaimo. Ne veltui tarp didmiesčio gyventojų populiariausias ministras dabar yra K. Starkevičius. Miesto gyventojai įvertino sudarytas galimybes įsigyti natūralių produktų tiesiai iš ūkininkų ir jau nemano, kad kaimas yra tik nuolat paramos reikalaujanti našta“.

Viceministras Edvardas Raugas taip pat minėjo, kad vidutiniai ūkiai turi orientuotis į gamybą, ieškoti naujų nišų. „Džukijoje teko lankytis nedideliame kelių karvių ir keliolikos ožkų ūkyje, – pasakojo jis. – Jame vienas ūkininkas iš Prancūzijos atsiveža pelėsių ir deda juos į savo spaudžiamus sūrius. Šiuos ekologiškus ir gurmaniškus produktus sostinėje greitai išperka nuolatini pirkėjai. Šis ūkininkas iš vienos karvės gauna 800 Lt, o iš ožkos – 300 Lt pajamų“.

Laukia nauji darbai

V. Juodsnukis kalbėjo, kad LŠŪS laukia daug naujų iššūkių. „Artėja 2014–2020 finansiniai ES metai. Reikia jiems rengtis, dalyvauti, kai bus numatomi žemės ūkio prioritetai“, – mano jis.

Žemės ūkio ministras K. Starkevičius kvietė vidutinių ūkių savininkus aktyviau dalyvauti kooperacijoje. „Dabar atsiveria daug galimybių, todėl reikia ne laukti, o vienytis. Kurime kooperatyvus ir patys imkimės iniciatyvos uždirbti“, – ragino ministras.

Viceministras Edvardas Raugas sakė, kad vidutiniai ūkiai turi orientuotis į gamybą, ieškoti naujų nišų.

ČESLOVO SKARŽINSKO NUOTR.

Beje, supaprastinus paramos sąlygas vis daugiau mažųjų ūkių ėmė naudotis ES parama. Nacionalinės mokėjimo agentūros direktorius Saulius Silickis sakė, kad praėję metai pagal paramos žemdirbiams dydį buvo rekordiniai – ūkininkams suteikta daugiau kaip milijardas litų paramos. LŠŪS suvažiavime priėmė rezoliuciją. Joje siūloma rengti efektyvią paramos gavimo tvarką, kuri stiprintų vidutinį kaimo gyventojų sluoksnį. Atkreipiamas dėmesys į kaimo infrastruktūros gerinimą, atotrūkio tarp miesto ir kaimo mažinimą. LŠŪS kviečia valdžią sudaryti sąlygas patiems ūkininkams sandėliuoti ir realizuoti savo produkciją, kad būtų išvengta prekybininkų diktato. LŠŪS nuomone, būtina sudaryti palankias galimybes vidutiniams ūkiams įsigyti laisvos valstybinės žemės, kuri turėtų būti konsoliduota, sutvarkyta ir panaudota mažiems ūkiams stambinti. Rezoliucijoje teigiama, kad pasitelkus ministerijos specialistus, mokslininkus, konsultavimo tarnybų darbuotojus vidutiniams ūkiams turėtų būti sudaryti tipiniai ir pavyzdiniai verslo planai.

Ištakos – Žemės savininkų sąjungoje

LŠŪS suvažiavime buvo išrinkta 37 įvairių rajono skyrių atstovų taryba. Jai toliau vadovaus V. Juodsnukis. LŠŪS šiuo metu vienija 4 tūkst. kaimo žmonių: smulkių ir vidutinių ūkininkų, amatininkų, nedidelių kaimo įmonių atstovų.

LŠŪS ištakos – Lietuvos žemės savininkų sąjunga. 2000 m. kaip savininkų sąjungos dalis buvo įkurta draugija „Šeimos ūkis“. Jos pirmininke buvo Antanina Vencūnienė. Vėliau jos pasiūlymu į šias pareigas išrinktas tuometinis Kauno apskrities viršininkas K. Starkevičius. Tais pačiais metais Teisingumo ministerijoje kaip atskira organizacija buvo įregistruota LŠŪS, kuri ir toliau glaudžiai bendradarbiavo su Lietuvos žemės savininkų sąjunga.

BENDRUOMENIŲ PULSAS

Želvoje verda gyvenimas

Senjorams patiko kelionės po gražiausias Lietuvos vietas.

AUTORĖS NUOTR.

Ne kiekvieno kaimo gyventojai gali pasidžiaugti renginių gausa ir turinigu laisvalaikiu. Nors Ukmergės rajono Želvos seniūnijos gyventojai sunkiai suskaičiuotų šių metų renginius, jie nekantriai laukia naujų. VO „Želvos bendruomenės iniciatyva“ pirmininkė Lina Monkevičienė džiaugiasi ne tik parengtu projektu „Želvos senjorams – amžius ne kliūtis“, bet ir kitais gražiais renginiais, kuriuose aktyviai dalyvavo kaimo žmonės.

Jolita ŽURAUSKIENĖ

Projekte – kelios bendruomenės

Į projektą „Želvos senjorams – amžius ne kliūtis“ aktyviai įsiliejo vyresnio amžiaus žmonės. Pasak pirmininkės L. Monkevičienės, jie noriai rinkdavosi į bendrus susitikimus, vakarones, kurių metu diskutuodavo aktualiais gyvenimo klausimais, dainuodavo dainas, mindavo mįsles, dalindavosi jaunystės prisiminimais, patirtimi.

Želviškiai drauge su kaimyninių Tolučių ir Kiauklių bendruomenių senjorais aplankė Pivašiūnų bažnyčią, Trakų pilį, senąją Kernavę. Jie plaukiojo laivu „Nepažinti Trakai“, žvalgėsi po Kernavės piliakalnius, sukalbėjo padėkos maldą Kernavės bažnyčioje. „Grįžtant į namus skambėjo ne tik dainos, bet ir klausimas, kada vėl galėsime taip smagiai pakeliauti. Smagu buvo matyti senjorų šypsenas, pailsėjusius nuo kasdieninių rūpesčių veidus“, – mena L. Monkevičienė.

Apibendrinant rudens vykusio projekto rezultatus, dalyvavo net trisdešimt senjorų. Viešėjo ir svečių iš kaimyninių Tolučių bei Kiauklių bendruomenių. Prisiminę gražiausias projekto akimirkas, želviškiai klausėsi Širvintų rajono Kiauklių kultū-

ros namų ir bendruomenės vokalinio moterų ansamblio, kuriam vadovauja A. Burakovienė, dainų. Už gražų bendradarbiavimą L. Monkevičienė padėkojo Širvintų rajono Kiauklių bendruomenės pirmininkei Astai Amankavičienei. Želvos senjorai taip pat sudainavo keletą dainų, pakvietė šokti, pažaišti ratelių. „Svarbiausia, kad Želvos senjorų klubas „Atgaiva“ yra tikra atgaiva jo dalyviams. Jie patys ir sugalvoja savo klubo pavadinimą“, – džiaugėsi VO „Želvos bendruomenės iniciatyva“ pirmininkė L. Monkevičienė.

Aktyviais senjorais pasidžiaugė ir Želvos seniūnas Kęstutis Mikalajūnas. Jis pabrėžė, kad šv. Kalėdas visi jau galės švęsti „Želvos dienos centro“ patalpose.

Ir linksmybės, ir veikla

Neseniai Tolučių – Bajorų bendruomenės namuose vyko Želvos seniūnijos Rudens šventė, į kurią susirinko Želvos, Tolučių – Bajorų ir Laumėnų kaimų bendruomenių atstovai. Renginį vedė Želvos kultūrinių renginių koordinatore Aušra Rudokaitė. Jai talkino laumėniškė Janė Sauliūnienė ir toliutiškis Albinas Butkus. Ant šventinio renginio stalo puikavosi kvapnus Nijolės Gelūnienės keptas naminės duonos kepalas ir vietinių šeiminių Danutės ir Daivos Butkienių suslėgtas sūris. Seniūnas Kęstutis Mikalajūnas ir žemės ūkio specialistė Valduonė Drobūzienė pasveikino ir padėkos raštais apdovanojo šauniausius ūkininkus. Šventės dalyvius džiugino Krikštėnų humoro grupė „Subatėlė“. Buvo suvaidintas spektaklis „Ach, tie pinigėliai“.

Rudens šventėje netrūko įvairiausių patiekalų, buvo renkama skaniausia mišrainė. Geriausios šeiminkės titulas atiteko Ra-

sai Burlėgaitei. Šventės svečiai aktyviai dalyvavo žaidimuose ir atrakcionuose, šoko ir dainavo.

Nesnaudžia ir Želvos miestelio vaikučiai. Jiems kultūros namų filiale rengiami rankdarbių užsiėmimai. Jau dveji metai mažieji želviškiai kartu su vadove Aušra Rudokaite, kultūrinių renginių koordinatore, mokosi piešti ant akmenų, velti vilną, pinti iš popieriaus, iš gipso gaminti žvakides, siūti lėles.

Įsimintinos šventės

Praėjusiais metais Želvos bendruomenės nariai aktyviai dalyvavo tradiciniuose bendruomenės, seniūnijos ir kultūros namų organizuojuose renginiuose. Įsimintinos Mindauginių, kraštiečių ir Želvos vidurinės mokyklos 100 metų jubiliejaus šventės. Mokyklos mokinių komitetas praėjusiais mokslo metais suorganizavo rožių sodinimo akciją. Šventinės savaitės dienomis vyko draugiškos krepšinio Želva – Taujėnai varžybos, koncertas, jaunesnieji mokiniai iš akmenų sudėjo skaičių 100, ant asfalto rašė linkėjimus mokyklai, piešė piešinius. „Pakiliausią nuotaiką mokyklos bendruomenė pajuto tuomet, kai skaitėme moksleivių parašytus laiškus – sveikinimus mokyklai, kai sulaukėme Želvos seniūno Kęstučio Mikalajūno ir visos seniūnijos kolektyvo, mokinių tėvelių sveikinimų. Smagiausia buvo, kai visi rankomis apkabinome mokyklą, jausdami, kad ji mums svarbi, mylima ir reikalinga. Pastovėjome prie naujos skulptūros, kurią savo rankomis padarė direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams Albinas Ramoška. Prie šios skulptūros pasodinome seniūnijos ir tėvelių padovanotą dovaną – du medelius“, – pasakojo L. Monkevičienė.

NORITE – TIKĖKITE, NORITE – PATIKRINKITE...

Dievo pagalba. Galima ar nevalia?

Henrikas VAITIEKŪNAS

Karštingai ieškodami pajamų šaltinių, „ekonominiai“ Lietuvos valdytojai privaloma tvarka turėjo atkreipti dėmesį į paskelbtus skaičius spaudoje. Žurnalo „Newsweek“ skaičiavimais, ezoterinių paslaugų rinkos metinė vertė kaimyninėje Lenkijoje siekia jau du milijardus zlotų (1,66 milijardo litų). Ir pastaraisiais mėnesiais sparčiai didėja.

Lenkijoje – dešimtkart daugiau gyventojų nei Lietuvoje. Vadinas, bent jau 150 milijonų litų į Lietuvos išdą galėtų pakliūti. Bet vargu ar pakliūs. Nes mūsų valstybėje oficialiai būrėjais, ekstrasensais ir ateities aiškintojais yra užsiregistravę ir mokesčius valstybei moka tik...52 žmonės. Tačiau šiandien pakalbėsime ne apie ekonominius valstybės ieškojimus ir praradimus, o apie tai, kuo galite patikėti, arba, jei labai norite ir šiek tiek pinigėlių turite, ką galite patys patikrinti.

Ir vidurnaktį gydo žmones

Viename Kaišiadorių rajono kaime, gražiame naujame name gyvena ponija Nerija ir ponas Vitalijus. Ir sakosi jie, kad dirba itin sunkų darbą: kartais visą parą, o dažnai ir vidurnaktį prikelti jie gydo žmones. Nuo fizinių negalių, o taip pat ir nuo dvasinių negandų.

Ponas Vitalijus sako, kad niekada negalvojo ir nemanė aiškintis, iš kur radosi jo ypatingieji sugebėjimai. Kažkaip organiškai iš gyvenimo būdo išplaukė tie pajutimai. O kuomet prieš keliolika metų likimas jį suvedė su gyvenimo drauge Nerija, ėmė dirbti kartu.

Na, nekankinsime „Šaltinio“ skaitytojų spėlionėmis, tekalba faktai.

Vieną pavakarę jaunos poros namuose suskambo telefonas. Kita jauna pora kitame laido gale ėmė pasakoti apie ištikusią nelaimę: sunkiasvoris žirgas numynė jų atžalą koją – vaikui nežmoniškai skauda.

– Supratau,– pasakė Vitalijus ir ėmė melstis: prašyti Aukščiausiojo pagalbos nelaimės ištiktam mažyliui. Skausmas liovėsi per keletą minučių.

Po kelių dienų atsitiktinumas (o gal ir ne?) suvedė juos su kita jauna pora, jau ketvertą metų negalinčia susilaukti palikuonių. Biodiagnostikė Nerija (taip ji šiandien rašo savo vizitinėje kortelėje) paprašė savo vyro Vitalijaus už jaunus žmones pasimelsti. Praėjus vos keletui savaičių jaunoji ponija, vėliau Vitalijų ir Neriją susiradusi, pranešė esanti nėščia. Sėkmingai gimė ir jau paaukęs yra tas kūdikėlis.

–Aš nemojuoju prieš pašneko vo nosį rankomis, nedarau jokių paslaptinių ar hipnotizuojančių judesių,– sako Vitalijus. – Aš nurgrimztu į maldą ir prašau pagalbos žmogui, meldžiuosi už jį. Ir padėdu žmogui ne aš, o... Dievas...

Pripažįsta tik vieną Dievą

Klausiu jų, ar šitas tikėjimas nėra kokia nors sektantizmo, budizmo,

kokios nors lietuviams svetimos bažnyčios atmaina. Vitalijus ir Nerija sakosi pripažįstą tik vieną Dievą ir nesigilinantys į jo vardą.

– Reikia melstis ir tikėti taip paprastai, kaip paprastai Jūs prausiate savo kūną, valote dantis ar atliekate kokią kitą įprastą gyvenimišką procedūrą,– sako Nerija. Ir pasakoja dar vieną neįtikėtiną istoriją.

Kankinamas sunkios ligos skausmų ir draugų patartas vienas ligonis susiruošė ilgon kelionėn – vos ne per visą Lietuvą pas mūsų herojus–stebukladarius. Ir... vos nusipirko bilietą, skausmas praėjo.

– Gali taip būti, taip būna,– šypsosi Vitalijus.

Į klausimą, ar buvo atvejų, kai pagalbos prašantieji kreipėsi į jį ir jo žmoną dėl nelaimingos meilės, abu stebukladariai patvirtina ir patikina: „Paprastai tokie reikalai susitvarko per vieną dieną...“

Net operacijos neprireikė

Bandau išsiaiškinti maldos ir pagalbos veikimo principą. Bet nesiseka, nors sielos ir kūno daktarai vienu balsu tvirtina, jog tai, ką daro jie, gali ir...kiekvienas iš mūsų.

– Mes atsikeliam paniurę, vaikštom su savo skausmais ir bėdom, susitaikom su jais ir, kas baisiausia, mums į galvą neateina mintis paprašyti Dievo pagalbos,– sako Vitalijus. – O reikia tai daryti nuolat. Net tikri katalikai kažkodėl neprašo. O reikia prašyti.

– O Jūs sau galite padėti?– klausiu.

– Jūs juk matote: aš be akinių,– sako Vitalijus. – O prieš keletą metų reikėjo trijų dioptrijų...

Vitalijus ir Nerija.

AUTORIAUS NUOTR.

Labai skaudėjo stuburą. Daktarai sakė, kad gal net operacijos prireiks... Jos tikrai jau neprireiks...

Dar vienas svarbus klausimas rūpėjo: ar padėtų šie daktarai žmogui, visiškai ateistui, kuris be tikėjimo gyvena? Atsakymas – taip. Stebuklingų pagijimų pavyzdžių galėčiau pateikti visą mūsų savaitraščio puslapį. Bet štai dar vienas itin svarbus klausimas: ar būta atvejų, kai Vitalijaus malda ar Nerijos biodiagnostika nepadėjo?

Atsakymai buvo diplomatiški. Gyduoliai (būtent toks žodis pui kuojasi Vitalijaus vizitinėje kortelėje) sakėsi nesureikšminantys rezultatų, jais nesidomintys ir tik atsitiktinai apie tuos rezultatus išgirstantys. Tikras yra tik vienas faktas: ligi šiolei niekas su pretenzijomis dėl per menkos ar neveiksmingos pagalbos nesikreipė.

O dabar svarbi pastaba trumpą mūsų rašinį perskaičiusiems.

Esame su gyduoliais sutarę

nepykti ant tų, kurie visu tuo nepatikėjo.

Esame sutarę ir Jūsų neįtikinėti. Galite patikėti, arba – patikrinti.

Paslaugų kaina – skirtinga

Na, ir dar. Pradėjome rašinį ekonominiiais skaičiavimais bei kalbomis apie pinigų. Mokesčius gyduoliai moka. Bet ne tai Jums, mielieji skaitytojai, rūpi. Jums rūpi, kiek tos paslaugos kainuoja, ar jos įkandamos šiais nelengvais laikais?

Nelabai šia tema Vitalijus ir Nerija kalbėti norėjo. Tačiau iš nuotrupų supratau: vienam ligoniui tai kainavo 200 litų, o kitam, mažiau turinčiam, tik 7 litus...

Turime pastebėti ir tai, kad Bažnyčia tokiam gydymui nepritaria.

Ir šioje vietoje rašinio autoriui lieka vienui vienas neaiškumas: vadinasi, anot Bažnyčios, eiti pas gyduolį ir prašyti Dievo pagalbos – nevalia. O pačiam tos pagalbos prašyti galima? Gal netgi privaloma?

Kaimas – mūsų gyvenimas, mūsų viltis

“4 PSL. Jūs, perėmę ministerijos vairą, ėmėtės pertvarkyti ministerijos administracinę struktūrą. Kiek jau ministerijos etatų sumažinta, kiek šiais metais bus atleista valdininkų ir kiek biudžeto lėšų bus sutaupyta?”

Reorganizavus ir perskirsčius vykdomas funkcijas, ministerijos valdymo sritis sumažės keturiomis įstaigomis. Pertvarkius administracinę valdymo struktūrą, Žemės ūkio ministerijos ir jos valdymo srities įstaigose iš viso bus panaikinta 560 darbuotojų etatų. Atlikus Žemės ūkio ministerijos bei jos valdymo srities įstaigų reorganizaciją ir patobulinus administracines valdymo struktūras, jau 2010 m. bus sutaupyta 3 mln. 838 tūkst. Lt biudžeto asignavimų.

Gerinsime ministerijos paslaugų kokybę. Jau pirmomis dienomis mūsų komanda, atėjusi dirbti į ministeriją, akcentavo, kad mūsų darbdaviai yra Lietuvos kaimas. Ne tik ūkininkai,

bet visas kaimas. Mes jiems turime tarnauti, o ne atvirksčiai. Tokia tiesa daugeliui valdininkų nepatiko. O juk patys turime ieškoti ūkininkų: suteikti jiems pagalbą, juos konsultuoti. Toks mūsų prioritetas šioje darbo srityje. Įsitikinę, kad ši reforma, kuri jau realiai vykdoma, duos naudos. Aišku, šias permainas labiau pajusime tik kitais metais, kai sutaupsime apie 15 mln. litų. Žinoma, dėl to iškyla ir problemų, nes iki šiol visi buvo labai darbštūs, tiesiog darbštuoliai, net be atostogų dirbdavo... Todėl, kai šiandien atleidžiame iš darbo tokius darbštuolius, tenka didžiules kompensacijas mokėti, nes yra žmonių, turinčių 364 ir daugiau dienų atostogų...

Ar Žemės ūkio ministeriją planuojama perkelti į Kauną?

Šios iniciatyvos iki šiol neatsisakiau. Bet noriu didesnės visuomenės paramos, regionų atstovų pritarimo. Pradėsime šį procesą tuomet, kai tokiai idėjai pribręsi-

me. Manau, ne tik Žemės ūkio, bet ir kitų ministerijų kai kurios struktūros bus neišvengiamai perkeltos į regionus. Taip dirba suomiiai, švedai. Bet kol kas mūsų visuomenė tokiam žingsniui nesubrendusi. Vis manoma, kad viskas turi būti sukoncentruota sostinėje.

“Visada buvau ūkininkas. Tokia mano prigimtis. Tėvelis, senelis buvo ūkininkai. Tik sovietų okupacijos metais buvome nuvaryti nuo žemės.”

Kai kurie ministerijos padaliniai jau perkelti į Kauną. Pavyzdžiui, „Leader“, Kaimo tinklo centrai. Dalį ministerijos funkcijų esam pasiryžę perduoti Žemės ūkio rūmams. Žinoma, kai jie bus tokiam procesui pasirengę. Šiandien Žemės ūkio rūmams turime pretenzijų dėl jų gebėjimų.

Jūs – žinomas ne tik kaip politikas, bet ir ūkininkas. Kaip visa tai sugebate suderinti?

Visada buvau ūkininkas. Tokia

mano prigimtis. Tėvelis, senelis buvo ūkininkai. Tik sovietų okupacijos metais buvome nuvaryti nuo žemės. Bet net ir gūdžiais metais stengėmės išgyventi. Nelegaliai pakaunėje laikėme karves, jas melžėme. Mieste už litrą pieno gaudavome po 30 kapeikų. Iš bendramišių, kurie važiuodavo į miestą dirbti, tekdavo ir patyčių patirti: „Tie bidonai mašinoje mums trukdo...“ Tikras tėvų ir senelių tradicijas pratęsiau tik Lietuvai atkūrus nepriklausomybę. Aš negavau žemės pagal Valstiečių ūkio įstatymą. Man tada pasakė: „Močiutė buvo Sibire ir tu važiuosi į Sibirą. Ko tu šakojiesi?“ Dabar netrukdomas ūkininkauju. Bet iš pradžių...

Šiuo metu visa ūkininkavimo našta gula ant žmonos pečių... Galiu pasidžiaugti ūkininkavimo rezultatais. Šiomet mano ūkyje iš ha gauta 8 tonos kviečių, kai kolūkių gyvavimo metais toje pačioje žemėje derlius tesiekdavo 3,5 tonos. Žinoma, labiausiai tokį gerą derlių lėmė naujos techno-

logijos. Galima ir gausesnį derlių užauginti. Ne veltui yra sakoma: ne kas traukia, o ką traukia...

Koks Jūsų hobis, kokie Jūsų pomėgiai?

Daugelį metų vadovavau Lietuvos čiuožimo federacijai. Dabar Seimo nario statusas neleidžia eiti tokių pareigų, nors jos ir buvo visuomeninės. Mėgstu keliones, čiuožimą, fotografuoti: esu padaręs įvairių kraštų nuotraukų, kurios puošia mano namų sienas. Labai mėgstu tvarkyti savo namų aplinką. Mūsų sodyba buvo pripažinta gražiausia Kauno apskrityje. Tvarkomės savo jėgomis, neturime nei sodininko, nei daržininko. Savo reikmėms viską užsiauginame patys. Ir kitus pavaišiname. Atvažiuavę iš miesto draugai vis prašo obuolių, nes jų nepurškiamo, kaip ir kitų augalų. Visiškai išgyvename iš natūrinio ūkio.

Dėkoju už pokalbį.

Kalbėjosi Česlovas SKARŽINSKAS

RECEPTAI

Bulbonai – senovinis aukštaičių receptas

Reikės: 1 kg bulvių, 1 stiklinės miltų, 1 kiaušinio, druskos. Padažui reikės: 0,5 kg grietinės, 100 g sviesto, druskos. Išvirti ir sugrūsti bulves, įdėti miltų, druskos. Kai ataušta, įmušti kiaušinį. Gerai suminkyti, iškočioti storą lakštą, supjaustyti rombais ir kepti orkaitėje, kol gražiai pagels. Tada išimti iš orkaitės, sudėti į molinį dubenį, užpilti padažu ir dar kelioms minutėms pašauti į orkaitę.

Gaminant padažą, grietinę ir sviestą kaitinti nuolat maišant, kol susidarys vientisa masė.

Ne tik didžkukuliai yra lietuvių nacionalinis patiekalas.

Mirkalas su bulvėmis – žemaičių receptas

Reikės: 300 g rūkytų lašinių, 2 nepilnų šaukštų miltų, 0,5 l pieno, 1 svogūno, 0,5 kg bulvių.

Lašinius supjaustyti nedideliais kubeliais ir paspiginėti. Į spirgučius sudėti smulkiai supjaustytą svogūną, įberti miltų ir maišant pamažu supilti pieną. Įberti pagal skonį druskos ir pavirinti. Bulves nuplauti ir išvirti su lupenomis. Padažas valgomas su karštomis bulvėmis (jos nulupamos ir gabaliukais vilgomos į mirkalą). Šis patiekalas dažniausiai ruošiamas vakarienei.

Suvalkiečių dūdelė

Reikės: 800 gramų kiaulienos, o įdarui – 250 g kiaulienos, 35 g riebalų, žiupsnelio juodųjų pipirų, lauro lapelių, kmynų, druskos.

Kiauliena, skirta įdarui, sumalama ir sumaišoma su prieskoniais, o kita supjaustoma del-

no dydžio gabalais, išmušama, ant jos dedamas įdaras ir suvyniojama. Vėliau ji apkepinama riebaluose ir troškinama padaže.

Padažui reikės: 2 šaukštų grietinės, šaukšto tirpinto sviesto, nepilno šaukšto miltų, pusės stiklinės sultinio, 3 svogūnų ir šaukšto riebalų jiems pakepti. Svogūnai pakepinami riebaluose, atskiedžiami sultiniu, pridedama grietinės. Baigiant troškinti, įberiama miltų. Dūdelė patiekama supjaustyta, užpilta tuo padažu, kuriame buvo troškinta. Valgoma su virtomis daržovėmis, salotomis.

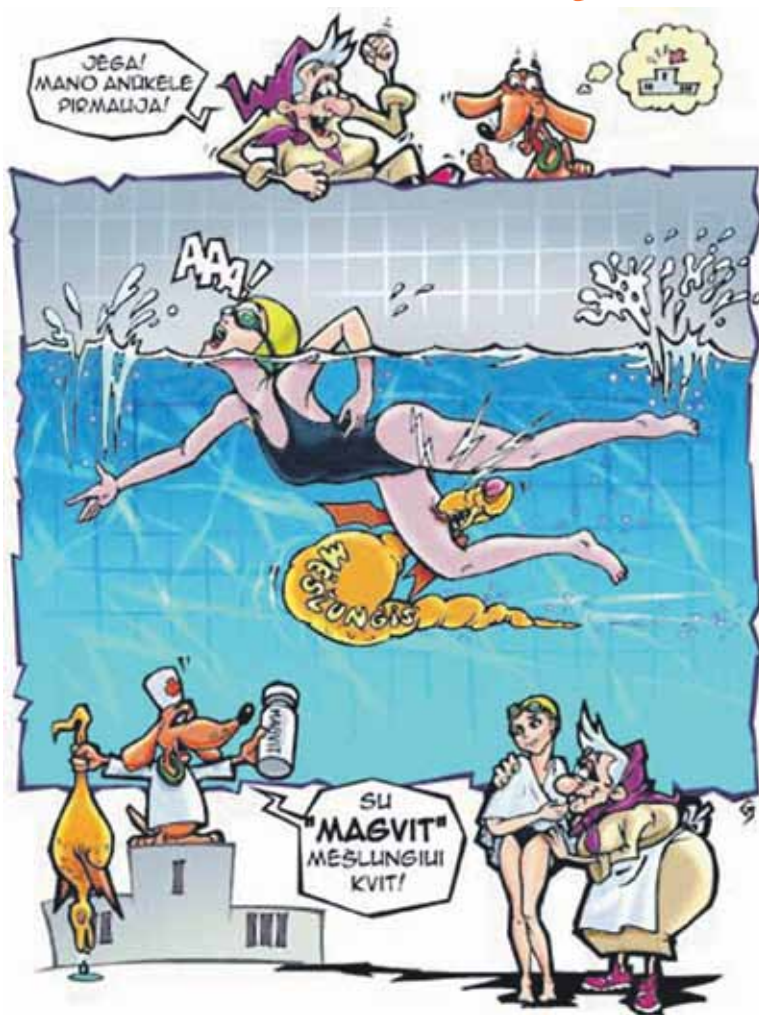
Šoninė su žalumynais – dzūkų receptas

Reikės: 150 g baltos duonos, 1/8 l mėsos sultinio, 2 svogūnėlių, 1 česnako skiltelės, 50 g sviesto, žiupsnelio rozmarinų ir čiobrelių, 1 šaukšto kapotų

laiškinių česnakų, petražolių, 2 kiaušinių, druskos, juodųjų pipirų, 1 kg šoninės su odele (be kaulo), 20 g ištirpinto sviesto.

Duoną supjaustyti kubeliais ir užpilti verdančiu mėsos sultiniu. Nuluptus svogūnėlius ir česnaką supjaustyti kubeliais ir kepinti su sviestu, kol suminkštės. Suberti rozmarinus, čiobrelius ir atvėsinti. Šviežius žalumynus smulkiai sukapti, sumaišyti su duonos mase, įmušti kiaušinius, sukrestinti kepintus svogūnėlius su česnaku ir gausiai pagardinti prieskoniais. Mėsą giliai įpjauti ir prikimšti įdaru, po to užsiūti ir įdėti į specialų maišelį. Maišelį užrišti ir subadyti šakute. Mėsą dėti ant grotelių ir pašauti į įkaitintą orkaitę. Po valandos mėsą išimti iš maišelio, odelę supjaustyti tinkleliu, apibarstyti druska ir aptepti sviestu. Kepti, kol mėsa gražiai paraus.

☺ Juokis ir bus smagu ☺

DAINIAUS KALPOKO PIEŠ.

Jonas MAČIUKEVIČIUS**Valdininkų užsiėmimas**

Valdininkai netingi
Nunerti nuo dirbančių kailių.
Reikalauja kaip iš protingų,
O moka kaip kvailiui.

Apsukruolė

Sutikau tokią mielą
Katytę-katę...
Įlindo į sielą,
Ten ir baldų pristatė...

Bandymas atspėti

Įvairūs šioj žemėje žmonės gyvena,
Kremta duonelę net be dantų.
Parodyk man savo dvasinį peną,
Ir aš pasakysiu, kas tu.

Kas mus suartina

Artimą žmogų vertinam.
Viens kitą pečiais paramstome.
Žmones labiausiai suartina
Visuomeninis transportas.

Ne savo vietoj

Sėkmė mūsų Petrą apleido,
Sunku jam, sunku sunku.
Nors, rodos, padarė tik vieną klaidą –
Gimė ne savo laiku.

Kuriantiems verslą

Ji buvo darbštuolė,
Verta ditirambų.
Ėmėsi verslo uoliai:
Iš musės padarė dramblių.

Pinganti laisvė

Perskaičiau skelbimą svarbų:
„Laisvę aš keičiu į darbą.“

Apie kelią į rojų

Šventų tikslų herojai,
Per gyvenimą verčiantys vagą,
Žinokit, kad kelias į rojų –
Tai ir yra tikrasis pragaras.

Apie konservantus

Dėl sveiko maisto kariauja
Tie, kas supranta,
Todėl ir jų kraujas –
Be konservantų.

Kaip sužinot savo kainą?

Gyvenimas eina, eina...
Ir niekas man nenurodo,
Kur sužinot savo kainą,
Jeigu neparsiduodi?

Laikas nelaukia

Mielas kaimyne Rytai,
Šiandien ir ateity,
Jeigu skubėsi kvailystę daryti,
Paskubėk, nes aplenks kiti.

Saviapgaulė

Auginame vaikus.
Net krutam, kai negalim.
Gyvenimas puikus!
Ir nuspėjauk, kad tai tik melas.

Visi skuba

Bėgam, bėgam...
Ir taip – lig mirties.
Nieko tokio – bėgti įpratome.
Pesimistai bėga nuo praeities,
Optimistai vejasi ateitį.

Perspektyvos

Nebuvome Nicoj, Kanaruose...
Praradom gyvenimo prasmę...
Dar ne viskas, ne viskas prarasta!
Oi, kiek dar mes prarasime!

PATARIMAI

1. Nepradėk smerkti tų, kurie juokiasi iš tavęs garsiai. Gal taip jie slepia, ko nenori, kad kiti žinotų.
2. Žmogus bijantis išreikšti save ar pripažinti tiesą, kai kiti ją neigia, – niekada nebus lyderis.
3. Norėdamas išmokti džiaugtis kitais, nustok prikaišioti, kad tu teisybės, o jie klysta.
4. Kritika nekenkia, kol ji netampa konflikto pradžia. Prieš kažką pasakydamas – pagalvok.
5. Jei tau šiandien užmynė ant kojos, neskubėk keršyti. Kerštas gimdo dar didesnę kerštą, nuvedantį visus į niekur.
6. Turėk idealą, svajonę, tikslą

ir draugą. Tada galėsi garsiai saukti aš – turtingas.

7. Vertybės nenyksta, o tik slepiasi. Ieškok jų.

8. Viskas turi pradžią, bet kartais neturi pabaigos.

9. Kartais veidrodyje matome tai, ko siekiame. Dažnai tai – miržas.

10. Žvelk gyčiau. Tavo intencijos neriboja sienos, bet riboja protas.

11. Niekuo akiai nepasitikėk. Tiesa yra, bet, paprastai, ji stovi tau už nugaros. Atsisuk...

12. Jei tau nesiseka, pradek judėti į priekį. Gal per daug užsisėdėjai vienoje vietoje.

13. Nenuvertink priešininko. Taip gali save pasmerkti sutriuškinimui.

14. Nelauk kol gausi gerą žodį. Nes laukiančiųjų yra daugybė. Tuščiažodžiautojai miršta, o išminčiai – ne.

15. Mylėk draugą, gerbk priešą. Nes jie visada šalia.

16. Nepamiršk – tu niekad nežinai, kas tavęs laukia už kito kampo.

Dievas dovanojo mums gyvenimą ir pažadėjo rojų, jei būsim jo verti.

Gyvenk taip, kad paklaustas atsakytum – „Neturiu, ko gailėtis. Aš laimingas!“

Prie Druskininkų 2 namų valdos sklypus po 15 a (yra leidimas statybai), už 65 ir 55 tūkst. Lt. Tel. (8-613) 91192.

3 ha miško (1 km iki Liškiavos ež.), už 35 tūkst. Lt. Tel. (8-698) 89943.

12 a n. v. sklypą Druskininkuose, vaizdingoje vietoje ant Nemuno kranto, už 250 tūkst. Lt. Tel. (8-608) 41862.

10 a sklypą su namo pamatais, netoli miško ir kaskadų Ratnyčioje. El.p: barbarajur@gmail.com, arba parašyti SMS žinutę tel: + 39 348 35 86 223. Perskambinsime.

5 ha ž. ū. paskirties sklypą (7 km. nuo Druskininkų), už 125 tūkst. Lt arba keičia į butą Druskininkuose. Tel. (8-698) 89943.

SKELBIMAI

MIŠKAI, ŽEMĖS SKLYPAI**Parduoda**

Ž. ū. paskirties sklypus: 0,31a, ir 0,35 a (yra elektra) Guronų k., Druskininkų sav., po 10 tūkst. Lt. Tel. (8-610) 88889.

42 a miško Kaziuliuose, prie Avirio upelio, už 18 tūkst. Lt. Tel. (8-310) 47941.